

FOTO: Andris Bērziņš

Vidusskolas jāreformē radikāli – jārada vismaz divi tipi: klasiskā vispārējā un profesionālā.

Lasiet 6.–7. lpp. ►

FOTO: LEĻA

Ignorējot premjera rezolūciju, IZM tērēs 145 000 eiro kārtējam pētījumam par pedagogu algām.

Lasiet 2. lpp. ►

Šonedēļ aktuāli

FOTO: Andris Bērziņš

VIEDOKLIS

Pedagoģiskajā procesā un skolotāja lomā nepieciešama prāta, rokas un sirds klātbūtne.

4. lpp. ►

FOTO: Andris Bērziņš

ATKLĀTĀ STUNDA

Par ģimenes budžetu, drošības spilvenu un citām lietām.

5. lpp. ►

FOTO: no personiskā arhīva

INTEREŠU IZGLĪTĪBA

Samazinoties amatu mācības nozīmei skolu programmās, nākas vienkāršot amatniecības uzdevumus.

9. lpp. ►

FOTO: Andris Bērziņš

PIEREDZE

Tikai sarunās var noskaidrot vajadzīgo atbalstu.

10. lpp. ►

FOTO: Andris Bērziņš

CELĀ UZ SVĒTKIEM

Jaundeju konkursā „Mēs un dejas” 31 horeogrāfa 64 jaundejas un divus deju uzdevumus izdejoja vairāk nekā 1100 dejtāji.

11.–12. lpp. ►

Tapis Latvijas vēsturē apjomīgākais pētījums

FOTO: Andris Bērziņš

Akadēmiskā rakstu krājuma „Latvieši un Latvija” zinātniskie redaktori Tālavš Jundzis (no kreisās), Guntis Zemītis, Ilga Jansone, akadēmiķis Jānis Stradiņš, Valsts prezidents Andris Bērziņš, Maija Kūle, LZA prezidents Ojārs Spārītis un Andrejs Vasks izdevuma atvēršanas svētkos LZA 17. februārī.

IK ILZE BRINKMANE

„Ši patiešām ir svētku diena, jo varam runāt par četros gados paveikto. 2009. gadā iesniedzu priekšlikumu, ka jāizdod grāmata par latviešiem un Latviju, ņemot par pamatu 1930.–1932. gadā izdoto divu sējumu krājumu „Latvieši”, kuru savulaik sagatavoja profesors Pēteris Šmits un Francis Balodis,” akadēmiskā rakstu krājuma „Latvieši un Latvija” atklāšanas konferencē 17. februārī Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) stāsta Valsts pētījumu programmas „Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrosība)”

vadītājs Jānis Stradiņš. Viņš pateicas 83 autoriem, kuru uzrakstītais kopumā publicēts 2400 lappusēs, atzīnīgi novērtē arī recenzentu un citu darba tapšanā iesaistīto cilvēku ieguldījumu. Tas par šo tēmu ir plašākais krājums, kāds jebkad Latvijā izdots. Akadēmiķis J. Stradiņš piemin arī ne visai slavējamu faktu, ka bijušais izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis „nogrīzījis” 50 tūkstošu latu, kas apdraudēja pētījuma iznākšanu, tādēļ īpaši pateicas uzņēmējiem, kuri piešķīra finansējumu, – un krājums drukātā formātā varēja ieraudzīt dienasgaismu.

Daudzi jauni fakti

Zinātniskā redaktore Maija Kūle paveikto raksturo šādi: „Sējumi ir gan pacilājoši, tautas izturību un pašapziņu apliecinoši, gan arī sāpīgi skumji, domājot par senču traģēdijām un vēsturiskajām netaisnībām. Taču akadēmiskajos rakstos nav ne mīņas no kaut kādas politiska revanša vēlmes, nav sāpīgas pasūdžēšanās, manuprāt, nav pat bāreņu tautas sindroma, jo tas nenēs veiksmi modernajā pasaulē, un tā vairs nevajag domāt. Latvieši parādās kā maza, sūksta, izturīga, strādīga tauta, kas savu vēsturisko likteni ir izcietusi līdzās

daudzām citām apspiestām tautām (ar dažiem sliktā dzīvesveida paradumiem, kā, piemēram, dzeršana, bet tas gan akadēmiskajos rakstos nav uzsvērts!).”

Analizējot nacionālās un Eiropas vērtības, profesore atklāj, ka, ņemot vērā Latvijas etniski daudzveidīgo kultūru gadsimtu gaitā, sējumu redakcijas kolēģija uzskatīja par nepieciešamu iekļaut pētījumus par mazākumtautību devumu un vēlti vērību vācbaltiešiem Latvijā kultūras kontekstā. „Man liekas, ka sējumi savā ziņā atdod godu vāciešu un vācbaltiešu progresīvajam devumam, kas, ņemot vērā

vēsturisko attīstību, ir bijis nepieciešams solis, un tas šeit ir sperts!” uzsver M. Kūle.

Viens no krājuma zinātniskajiem redaktoriem Andrejs Vasks īsā uzrunā atklāj zīmīgus faktus par Latviju pirms latviešiem. Viens no tiem ir par baltu valodas attīstību – ka to nevar saistīt ar iespaidīgu demogrāfisku jaunu iedzīvotāju imigrāciju, bet, pētīt arheoloģiskos materiālus, izsekojot materiālai kultūrai un ģenētisko elementu pēctecībai no mezolīta līdz bronzas un dzelzs laikmetam, rod citu izskaidrojumu.

Turpinājums 3. lpp. ►

Ignorējot premjera rezolūciju, IZM tērēs 145 000 eiro kārtējam pētījumam par pedagogu algām

IK DAIGA KĻANSKA

Pagājušā gada 28. decembrī, kas bija gada pēdējā darba diena, ignorējot Ministru prezidenta Valda Dombrovskā rezolūciju, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Izglītības un prasmju direktorātu noslēgusi līgumu pētījuma veikšanai par vispārējās izglītības pedagogu darba samaksas sistēmas funkcionalitāti un tās pilnveidošanas iespējām, kas pamatotu optimāla finansēšanas modeļa izveides priekšlikumu, laikrakstam „Izglītība un Kultūra” apstiprināja IZM Komunikācijas un dokumentu pārvaldības nodaļu. Kā liecina laikraksta „Izglītība un Kultūra” rīcībā esošā neoficiālā informācija, 28. decembrī tika parakstīts ne tikai līgums, bet pārskaitīta arī aptuveni puse no pētījumam paredzētās summas. Pētījums valsts budžetam izmaksās 145 000 eiro, un to plānots pabeigt līdz šā gada 30. jūnijam.

Bez valdības atļaujas

Pērn, decembrī, IZM bija izstrādājusi informatīvo ziņojumu „Par pētījumu par vispārējās izglītības pedagogu darba samaksas sistēmas funkcionalitāti un tās pilnveidošanas iespējām”, kurā skaidroja: lai īstenotu pētījumu par vispārējās izglītības pedagogu darba

samaksas sistēmas funkcionalitāti un tās pilnveidošanas iespējām, kas pamatotu optimāla finansēšanas modeļa izveides priekšlikumu, IZM ir nepieciešams pieņemt *OECD* pētniekus.

IZM informatīvo ziņojumu bija iecerējusi virzīt izskatīšanai 2013. gada 17. decembra valdības sēdē. Lai arī ziņojums ir atrodams valdības mājaslapā, izpētot publiski pieejamos dokumentus, ir skaidri redzams, ka tas ir atstāts bez turpmākas virzības – tā izskatīšana nebija ne iekļauta oficiālajā sēdes darba kārtībā, ne arī pieminēta sēdes protokolā. Laikrakstam „Izglītība un Kultūra” Ministru kabineta (MK) preses sekretāre Signe Znota-Znotiņa apstiprināja, ka šis ziņojums valdības sēdē nav skatīts.

Savukārt Finanšu ministrijas (FM) Komunikācijas nodaļas vadītājs Aleksis Jarockis informē, ka IZM šo informatīvo ziņojumu 2013. gada 14. decembrī atsūtījusi uz FM saskaņošanai: „IZM šo informatīvo ziņojumu vēlējas iekļaut 2013. gada 17. decembra MK sēdē, bet pēc diskusijām MK sēdes laikā tas netika izdarīts. No budžeta sektora par šo ziņojumu bija izteikti iebildumi, galvenokārt par to, ka nav norādīts skaidrs un saprotams steidzamības pamatojums, kā arī tajā ir jānovērš nepilnības un tas jāpapildina ar informāciju, kas ir būtiska

kvalitatīvai jautājuma izskatīšanai, proti, jānorāda precīza finansiālā informācija, tostarp apakšprogramma, no kuras pētījums tiks finansēts, un finansējuma sadalījums pa gadiem; informācija par 2012. gada 23. novembrī IZM pasūtītā pētījuma par alternatīvām pedagogu darba atalgojuma un optimālā skolēnu un pedagogu skaita attiecību noteikšanai Latvijā, ko veica SIA „Ernst & Young Baltic” rezultātiem.”

Tie bija galvenie iemesli, kādēļ IZM sagatavotais informatīvais ziņojums valdības sēdes darba kārtībā netika iekļauts. Savukārt Ministru prezidents Valdis Dombrovskis 2013. gada 28. decembrī izdeva rezolūciju Nr. 18/TA-3746, kurā tālāka izglītības un zinātnes ministram Vjačeslavam Dombrovskim uzdeva informatīvā ziņojuma par pētījuma nepieciešamību projektu atkārtoti saskaņot ar FM un sniegt informāciju par projekta turpmāko virzību. „FM precizēto projektu saskaņošanai nav saņēmusi joprojām,” stāsta FM Komunikācijas nodaļas vadītājs A. Jarockis.

Ko izpētīja „Ernst & Young Baltic”?

Iepazīstoties ar „Ernst & Young Baltic” 5096,16 eiro (3581,60 latu) vērtu pētījumu par alternatīvām pedagogu darba atalgojuma

un optimālā skolēnu un pedagogu skaita attiecību noteikšanai Latvijā, vispirms izceļas šie teikumi: „Neviena no pētījumā apskatītajām alternatīvām vai secinājumiem nav uzskatāma par rekomendāciju vai ieteikumu kādas konkrētas alternatīvas ieviešanai Latvijā. Šajā ziņojumā iekļautās alternatīvas nav vienīgie iespējamie risinājumi pedagogu darba atalgojuma un optimālā skolēnu un pedagogu skaita attiecības noteikšanai Latvijā. Pastāv iespēja, ka ir vēl citas alternatīvas, kuras netika identificētas un apskatītas šī pētījuma ietvaros. Lai pieņemtu lēmumu par kādas konkrētas alternatīvas ieviešanu Latvijā, nepieciešams veikt papildu izpēti.” (http://izm.gov.lv/upload_file/petijumi/Alternativas_Latvija_FINAL_17122012.pdf) Šie teikumi nepārprotami apliecina šādu pētījumu bezjēdzību, jo jau to pamatā ir ielikts vēstījums, ka secinājumi nav uzskatāmi par ieteikumu kādas konkrētas alternatīvas ieviešanai Latvijā bez nākamajiem pētījumiem, par kādu uzskatāms arī pērn IZM pasūtītais *OECD* pētījums.

IZM Komunikācijas un dokumentu pārvaldības nodaļā skaidro, ka IZM pētījuma veikšanai izvēlējās piesaistīt *OECD*, pamatojoties uz Latvijas iestāšanās sarunu ietvaros

uzsākt visaptverošo Latvijas ekonomiskās un sociālās politikas izvērtējumu pēc *OECD* standartiem un *OECD* dalībvalstu labākās pieredzes. „Pētījums sniegs pamatojumu jauna modeļa izstrādei, pakāpeniski pārējot uz citu pedagogu darbalaika noteikšanu un darba samaksas aprēķināšanu atbilstoši Darba likumam. Pēc pētījuma izstrādes un izvērtēšanas IZM uzsāks jauna pedagogu darba samaksas finansēšanas modeļa izstrādi, aprobācijai un ieviešanai nepieciešamās darbības – normatīvo aktu projektu izstrādi un to virzīšanu apstiprināšanai noteiktajā kārtībā,” apgalvo IZM Komunikācijas un dokumentu pārvaldības nodaļā. Lai arī uz *OECD* pamatojumu tiek liktas lielas cerības, IZM Izglītības departamenta direktore Evija Papule 18. februārī Latvijas Pašvaldību savienības Izglītības un kultūras komitejas sēdes dalībniekiem jau pamanījās atzīt, ka jauna pedagogu atalgojuma modeļa ieviešana gan atkarīga no finanšu resursu pieejamības, jo pašlaik pieejamie resursi būtu papildināmi. Finālā var izrādīties, ka 145 000 eiro vērtais pētījums nonāks pētījumu datubāzē, jo valsts budžetā finanšu resursu rekomendāciju ieviešanai nebūs.

Jāatgādina, ka par jauna pedagogu atalgojuma modeļa nepieciešamību

tiek runāts vismaz divus pēdējos gadus, jo ir atzīts, ka finansēšanas modelis „nauda seko skolēnam” radījis vairākus negatīvus blakus efektus. Taču tālāk par runām un informatīvu ziņojumu rakstīšanu tā arī nav tikts. Pērn IZM amatpersonas „Excel” tabulās mēnešiem šurpu turpu skaitīja dažādu vispārīgā izglītības programmu koeficientu procentpunktus, lai ar esošajiem budžeta līdzekļiem vispār spētu nodrošināt mācību procesu. Turklāt zināms, ka arī šāgada pēdējiem četriem mēnešiem skolotāju algām pietrūkst 2,5 miljonu latu IZM vēl 2012. gadā nepareizi veikto aprēķinu dēļ. Jāatgādina, ka ideju par pāreju uz apmaksātu 40 stundu darba nedēļu pedagogiem noglabāja dziļāk atvilktnēs tieši tādēļ, ka arī šī mērķa īstenošanai valsts budžetā pietrūka naudas.

Skolas direktoram, augstskolas rektoram, pārkāpjot normatīvo aktu prasības, sastāda administratīvā pārkāpuma protokolu un piemēro naudas sodu, kas jāsamaksā no sava maka. Bet ministri, valsts sekretāri – pāršēzas jaunā krēslā vai turpina parakstīt līgumus...

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” specializdevums „Ceļvedis Izglītībā” iznāks 27. februārī un tas būs vērtīgs izstādei „Skola 2014”.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums „Vecākiem” un „Pirmsskolas izglītība”

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” 13. februāra elektroniskajā pielikumā „Vecākiem” meklējam atbildes uz jautājumiem, vai vajag vai nevajag uzstāt, lai bērns uzturētu kārtību savā istabā. Psihologe, sistēmisko risinājumu konsultante **Asijata Maija Zeļenko** atzīst: ja vecākiem pašiem ir problēmas uzturēt kārtību istabā, tad bērnam nav pieredzes, kas radītu priekšstatu par kārtības veidošanu. Bērzaunes pamatskolas psihologe **Svetlana Berģe** stāsta, ar kādiem izaicinājumiem bērniem un viņu vecākiem jāsasākas, pārejot no 4. uz 5. klasi. Savukārt Valmieras Profesionālās vidusskolas tekstiliju ražošanas un izgatavošanas speciālistu izglītotāja, tekstila tehnoloģe **Ilze Andersone** skaidro: dabiskās un ķīmiskās auduma šķiedras un apģērba mazgāšanas līdzekļi.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” 20. februāra elektroniskajā pielikumā „Pirmsskolas Izglītība”: Jelgavas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes „Pasaciņa” skolotāja **Vizma Vitola** krāsas māca caur eksperimentiem; Latvijas Universitātes profesore **Emilija Černova** stāsta par skolotāja nozīmību bērna izglītošanas procesā; integrēta rotaļnodarbība 2–3 gadus veciem bērniem, lai gūtu priekšstatu par ziemu, Liepājas pirmsskolas izglītības iestādē „Liepiņa” kopā ar skolotāju **Indru Jankevicu**.

IZGLĪTĪBA KULTŪRA

Laikraksts „Skolotāju Avīze” iznāk kopš 1948. gada 1. janvāra, kopš 1990. gada 1. janvāra ar nosaukumu „Izglītība”, kopš 1994. gada 6. janvāra ar nosaukumu „Izglītība un Kultūra”.

Nedēļas laikraksts „Izglītība un Kultūra” izdevējs: SIA „AB konsultants” Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805 LR UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr.000701313

Redakcijas adrese: Marijas iela 2 Rīgā, LV-1050 Tālr.: 67357585, faks: 67357584 e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv www.izglitiba-kultura.lv Galvenā redaktore: Daiga Kļanska Tālr.: 29 808301

e-pasts: daiga.klanska@izglitiba-kultura.lv Reklāmas un mārketinga vadītāja: Agita Zaharovska e-pasts: reklama@izglitiba-kultura.lv Tālr.: 67357585 Literārā redaktore: Zigrīda Purvīce e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv Maketētāja: Daiga Dzene e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv

Iespiests tipogrāfijā „Mūkusalā”. Tirāža: 2000. Abonēšanas indekss: 1092

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz „Izglītību un Kultūru” obligāta. Publikācijās paustais viedoklis ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Skolotājs kā profesionālis: no kādiem saskaitāmajiem veidojas summa?

IK AIJA TŪNA

Aktuālajās diskusijās par to, kas jāzina un jāprot un kā jādara skolotājam, katrs atceras savus skolas laikus. Kā ikvienam no mums, arī man skolotāji bija dažādi, un to nespēja aplāpēt ne politiskā iekārta, ne vietējie rikojumi no augšas. Viena no manām skolotājām bija (joprojām ir!) Dāma, bet ne ļaunā vai neaizsniedzamā (jo arī tādas mēdz būt dāmas), bet magnētiski piesaistošā – ar savu izskatu, darbu, attieksmi. Tas (kopā ar drusciņām ķīmijas zināšanu) palicis mūsos uz mūžu. Cits skolotājs mocījās pats un mocīja mūs. Neapšaubāmi viņa jomas zināšanas bija plašas un dziļas. Nelaime tā, ka viņa joma nebija skolēni. Tā nu mēs neko un neparko no viņa zināšanām neņēmām pretī, jo bijām aizņemti ar cilvēcisko attiecību robežu izzināšanu – cik tālu varam iet savās pusaudžu bezkaunībās. Nieks, ka rezultāts atspoguļojās mūsu atzīmēs; skumjāk, ka ar laiku apjautām, cik daudz interesanta un noderīga pagājis garām. Kaut kas tur nebija kārtībā, un ne mēs vieni bijām pie vainas.

Skolotāja profesijas standartā nodarbinātības apraksts sākas šādi: „Darbība saistīta ar izglītības programmu īstenošanu atbilstoši valsts izglītības standartiem vai programām.” Tālāk seko virkne citu svarīgu un noderīgu domu, taču šķiet, ka daudzi (ne paši skolotāji, ne pārējie) nav tikuši tālāk par šo teikuma daļu. Vai būtu daudz gribēt, lai skolotāja profesijas standarta centrā (un pirmajā teikumā) ir apņemšanās veicināt katra skolēna izaugsmi un attīstību?

Pasaules prakse rāda, ka aizvien biežāk kompetenta skolotāja kvalifikāci-

FOTO: Andris Bērziņš

Kamēr skolotājs uzskatīs, ka smagu sirdi jāveic izvēle starp standartos noteikto mācību rezultātu sasniegšanu un interaktīvu, radošu mācību procesu, nekas būtiski nemainīsies, uzskata Aija Tūna.

jas raksturojumā pirmajā vietā parādās pedagoga izpratne par skolēnu daudzveidību, spēja veidot daudzveidīgu mijdarbību un atrast visatbilstošākos pedagoģiskos paņēmienus mācīšanās vides un atmo-

mo rezultātu ietvarā. It kā (gandrīz) viss tas pats, un tomēr citādi. Vai summa mainās no saskaitāmo kārtības? Viens gan ir skaidrs: pamainot saskaitāmos vietām, saskaitīt ir vieglāk, un varbūt tieši tas

“Jau kopš Pestaloci laikiem attiecībā uz pedagoģisko procesu un skolotāja lomu runāts par prāta, rokas un sirds klātbūtnes nepieciešamību.

sfēras radišanai (jo zinātne mums aizvien pārliecinošāk saka, ka ar varu nu tiešām nekas nesanāk...), tad nāk savas zinātņu jomas pārzināšana, un tas viss iekļaujas normatīvo dokumentu un sagaidā-

nepieciešams mūsu skolotāju atbalstam – pamainīt akcentus.

Augstas kvalitātes skolotājs ir lēmumu, *profesionālu* lēmumu pieņēmējs, kurš zina mērķi, uz kuru ved, bet arī pazīst savus

ceļabiedrus un ejamo taku – kur cinis, kur bedre, kuram sasaite vaļīga vai zābaks berž, kur vējš rauj tik stiprs, ka grūti kājās noturēties. Un – kā katrā gājienā – arī šajā gan sevī, gan ceļabiedros, gan veicamajā uzdevumā var atklāties daudz kas neparedzēts, un to jāspēj pārvarēt. Te arī parādās lielais un būtiskais jautājums: vai primārais uzdevums ir nokļūt galā *ātrāk, augstāk, tālāk* stilā (ar tiem, kuri spēj, kurus vecāki atbalsta utt.) vai nokļūt galā *visiem* – un visiem pēc šī gājiena būt *spēcīgākiem, gudrākiem un labākiem cilvēkiem*, arī iemācoties pieskatīt blakusgājēju un laikus pasniedzot roku. Te arī ir tās krustceles, kurās nereti stāv skolotājs, meklējams profesionālo identitāti un iekšējos ārējos atskaites punktus: ko es kā cilvēks uzskatu par pareizu un ētisku, ko no manis sagaida sabiedrība, pēc kā vērtē manu darbu. Un kāda būs rītdienas sabiedrība, kura pašlaik atrodas skolas solos.

Jau kopš Pestaloci laikiem attiecībā uz pedagoģisko procesu un skolotāja lomu runāts par prāta, rokas un sirds klātbūtnes nepieciešamību, angļu valodā tik skaisti izteiktu trīs H (*head, hand, heart*) principā, par ko mūsdienās aktīvi iestājas Eiropas Padomes izglītības programmas. Patiesībā jau tas ir tas pats zināšanu, prasmju un attieksmes veidošanas jautājums. Ar zināšanām un prasmēm viss ir vairāk vai mazāk skaidrs, bet izšķirošo lomu nospēlē jautājums par attieksmi – pret ko ir šī attieksme: savu zinātņu jomu (mācību priekšmetu, izņemamo vielu) vai bērnu, skolēnu, cilvēku, ar kuru pedagogs ir kopā. Te sirds princips ir būtisks, lai pedagoģiskā

varēšana sastaptu skolēnu tur, kur viņš atrodas, un sāktu no tās vietas, kā savulaik rakstīja Sērens Kjerkegors.

Kamēr skolotājs uzskatīs, ka smagu sirdi jāveic izvēle starp standartos noteikto mācību rezultātu sasniegšanu un interaktīvu, radošu mācību procesu, nekas būtiski nemainīsies. Tikai tad, kad skolotājs noticēs (nē, izpratis), ka caur jēgpilnu un interesantu, personīgi nozīmīgu mācīšanās procesu var visdziļāk un paliekošāk kaut ko arī iemācīties un ka dažkārt nav citas iespējas kā pakāpties soli, divus

mies. Šo rindu var turpināt, bet nedrīkst saīsināt. Lai tas notiktu, nepieciešama profesionāla un personīgā drosmē, stalta mugura un pilsoniskā atbildība, kas atspoguļojas ieinteresētībā un līdzdalībā. Ne liktā, uzspiestā, bet tāpēc, ka tas sasauca ar katru paša vērtībām un principiem, to, kā skolotājs redz savu darbu.

Pirms krietna laika, kādā no skolām tiekoties ar skolēniem, piedalījos viņu vadītā aktivitātē; tā bija spēle, kurā katrs saņēma lapiņu ar profesijas nosaukumu, un to vajadzēja aprakstīt tā, lai pārē-

“Pienācis laiks katram skolotājam apzināti veidot savu personīgo mācīšanas teoriju, kurā saskaitāmie ir: mani audzēkņi + es + viss, ko es zinu + situācija (konteksts), kurā atrodamies.

vai trīs atpakaļ, lai tiktu uz priekšu, uzlabosies arī rezultāti.

Aizvien pārliecinošāk atskan apgalvojums, ka 21. gadsimtā skolotājs aizvien vairāk kļūst procesu veicinātājs, ne tik daudz zināšanu avots, un daļa skolotāju visā pasaulē par to ir satraukusies, saskatot apdraudējumu savam prestižam. To grūti saprast, jo kas gan var būt sarežģītāk un vienlaikus aizraujošāk kā būt blakus cilvēkam augšanas un attīstības gaitā, spējot palīdzēt. Tā ir mūsdienu skolotāja profesionālisma būtība.

Pienācis laiks katram skolotājam apzināti veidot savu personīgo mācīšanas teoriju, kurā saskaitāmie ir: mani audzēkņi + es + viss, ko es zinu + situācija (konteksts), kurā atroda-

jie uzminētu. Kad pienāca mana kārta, es stāstīju, ka „šim cilvēkam ir tiesības un pienākums katru dienu pieņemt neskaitāmus ļoti svarīgus lēmumus, katru dienu ir iespēja tikties ar interesantiem un radošiem cilvēkiem, darāmais katru dienu ir atšķirīgs, neatņemama šī darba sastāvdaļa ir nepārtrauktas iespējas mācīties, tikties ar tuvākiem un tālākiem kolēģiem. Šim cilvēkam ir iespējams redzēt sava darba rezultātus, un viņa darbs ietekmē ne vien daudzus cilvēku dzīves pašlaik un nākotnē, bet arī visā valstī”. Lielas firmas vadītājs, slavena aktrise, rakstnieks, politiķis... – atbildes bīra viena pēc otras. Vai jūs pazīstat šos saskaitāmos? Vai saprotat, par ko es runāju? ■

Tapis Latvijas vēsturē apjomīgākais pētījums

Turpinājums no 3. lpp. ►

Izglītības un zinātnes ministre **Ina Druviete** uzskata, ka krājums ir liels ieguldījums mūsu pašapziņas celšanā. Viņasprāt, krājumam jāklūst par ro-

kasgrāmatu visiem, kas Latvijas zinātņi skata gan nacionālā, gan starptautiskā dimensijā. „Visiem, kas pūlas atspēkot aizspriedumus un stereotipus par zinātnes nozīmi valsts attīstībā un kas pagaidām

nav pielikuši pietiekami daudz pūļu, lai mūsu intelektuālā izaugsme balstītos uz plašu pagātnes pieredzes pārzināšanu, lai reāli apzinātos, kādu ieguldījumu zinātnes attīstībā spēj dot katra no-

zare,” ieteic ministre un secina, ka krājuma pluss ir tā multidisciplinārais raksturs, kas palīdz skaidrāk apzināties, ko dod humanitārie un sociālas ievirzes pētījumi.

LU Akadēmiskās bib-

liotēkas vadītāja **Venta Kocere** informē, ka krājums nonāks arī 50 bibliotēkās ārzemēs.

Pirmos krājuma eksemplārus dāvina finansālajiem atbalstītājiem – AS „Grindeks”, SIA „Itera

Latvija” un tās vadītājam Jurim Savickim, Pētera Avena labdarības fondam „Paaudze”, aptieku tīkla „Saules aptieka” vadītājam Guntim Belēvičam, Atim Sausnītim un Ivaram Strautiņam. ■

Par ģimenes budžetu, drošības spilvenu un citām lietām

IK ILZE BRINKMANE

„Kopīgi ar skolotājiem esam izstrādājuši tādus mācību materiālus, lai skolēni pēc iespējas ātrāk saprastu, kā nauda rodas, kāpēc tā ir vajadzīga un kā ar to apieties ikdienā. Šodien visi kopā izmēģināsim, vai tas izdevies labi,” stāsta Latvijas Komerčbanku asociācijas (LKA) prezidents **Mārtiņš Bičevskis**.

„Šodien mēs ceļosim naudas pasaulē, bet, lai to varētu izdarīt, pildot uzdevumus, pirms tam noskatīsimies animācijas filmiņu „Ziņkārīgi jautājumi par naudu”. Skatāmies ļoti uzmanīgi!” savus 4. klases skolēnus aicina Mārupes pamatskolas skolotāja **Antra Freimane**.

Krājam kabatas naudu

Animācijas filmas varoņi spriež par kabatas naudu. Mazākais brālis īsti nesaprot, kas tā tāda ir, tad tētis skaidro, ka katru nedēļu dod naudu Elzai un Ernestam, lai paši varētu sev nopirkt nepieciešamās lietas. „Tā, lūk, ir kabatas nauda,” teic tētis. Mamma iesaka naudu krāt un visu neiztērēt, tētis piebilst, ka tas palīdzēs ietaupīt ģimenes budžetu. Atbildot uz jautājumu, kas ir ģimenes budžets, vecāki stāsta, ka par darbu saņem algu un pēc tam plāno, kā to tērēs. „Katru mēnesi mēs atliekam noteiktu naudas summu drošības spilvenam,” stāsta tētis, un dēlam atkal ir neizpratne: kas ir drošības spilvens? Tēvs atgādina, ka nav varēts salabot veļas mašīnu un nācies pirkt jaunu, tad nu noderējusi nauda, kura krāta neparedzētiem izdevumiem, tas tad arī ir drošības spilvens. Uz bērnu jautājumu, kur vecāki glabā naudu, saņem atbildi, ka bankā.

Kad filmiņu noskatījušies, skolotāja aicina uzsākt ceļojumu naudas pasaulē: „Laura, izlasi, kas mums jā dara!” Laura lasa: „Spēlē spēli, atbildi uz jautājumiem un krāj kabatas naudu!”

Uz sola visiem ir lapiņas ar vairāku centu, viena un divu eiro attēliem, skolotāja informē, ka par katru pareizu atbildi varēs saņemt kādu no naudaszīmēm un beigās saskaitīt, cik lielu kabatas naudu izdevies sakrāt.

Uz interaktīvās tāfeles redzama spēle, un tā var sākties, jo ar virtuālo metamo kauliņu uzkritis skaitlis seši. Skolotāja aicina Gustavu, lai izripiņa savu skaitli, un ti-

FOTO: Andris Bērziņš

Skolotāja Antra Freimane aicina uz interaktīvās tāfeles izmest virtuālo kauliņu, lai spēlē uzzinātu kārtējo jautājumu par naudu un tās izmantošanu.

kai tad, kad Ginters uzmet „viens”, izdodas nokļūt uz laukuma, kad var atvērt pirmo jautājumu.

Visiem stundas dalībniekiem jāsāk apgūt balsošanas pulstis, jo jāizvēlas viena no trim dotajām atbildēm. Ja uzmanīgi skatījušies un klausījušies, tad atbilde rokā dodas ātri.

Jautājums: kas ir kabatas nauda? Atbilžu varianti: A. Nauda, kuru iedod vecāki. B. Nauda, kura glabājas kabatā. C. Maza izmēra nauda.

„Pareizā atbilde ir – tā, kuru iedod vecāki, bet kāds tomēr domājis, ka tā ir nau-

neparedzētiem izdevumiem.

Skolotāja jautā Kristiānam, vai viņš no filmas atceras, kādi ģimenē gadījās neparedzēti izdevumi. Skolēns atceras, ka vajadzēja pirkt jaunu veļas mašīnu. Visi vērigie nopelna vienu eiro.

Kad visi atbildējuši simtprocentīgi pareizi, ka mamma ar tēti naudu glabā bankā, nevis burkā vai zem spilvena, tad lieli un mazi pēc skolotājas aicinājuma sev priecīgi aplaudējam.

Spēles noslēgumā skaitām nopelnīto kabatas naudu. Lai arī sākumā summas atšķiras, nonākam pie kopsaucēja, ka

„Swedbank” privātpersonu finanšu institūta vadītāja Adriana Kauliņa, bankas „Nordea” konsultāciju centra vadītāja Anna Fišere-Kaļķe, Valsts izglītības satura centra (VISC) vadītājs Guntis Vasiļevskis, izglītības uzņēmuma „Lielvārds” vadītājs Aivars Gribusts u. c.

Atbildot uz jautājumu, vai skolēni visās stundās ir tik rātni un aktīvi līdzdarbojas, skolotāja atzīst, ka spēļu izmantošana bērņus aizrauj un tādi viņi ir ne tikai atklātajā stundā.

Laikraksts „Izglītība un Kultūra” vaicā, kur skolotāja rod idejas arvien jaunām spēlēm un uzdevumiem. A. Freimane smaidot saka: „Tas laikam ir ne tikai mans darbs, bet arī vaļasprieks, tādēļ atliek piesēsties pie datora – un par attiecīgo tēmu idejas uzrodas.” Viņa piebilst, ka bērņiem ļoti patīk darboties ar balsošanas ierīcēm. Piemēram, 4. klasē balsošanas pulstis ir visiem 23 skolēniem. Skolēni pilda uzdevumus, un skolotāja datorā uzreiz redz rezultātus, katrs strādā savā tempā, un tiem, kam rodas grūtības, laikus var paskaidrot.

VISC vadītājs Guntis Vasiļevskis atzīst, ka spēles ir viens no ļoti interesantajiem elementiem, kas aizrauj gan bērņus, gan pieaugušos. „Latvijā pēdējos piecos gados kopā ar skolotājiem esam radījuši spēles ne tikai finanšu pratībā, bet arī ķīmijā, bioloģijā, fizikā, drošībā. Sākumā no kartona – līdz atveidam datorā. Izspēlējot spēli, var, piemēram, ātrāk iegaumēt svešvārdus, rodas labāka izpratne, jo bērņi jēdzienu sevī ir izdzīvojis gan ar prātu, gan

emocijām,” stāsta G. Vasiļevskis un norāda, ka arī pasaulē skolās pievērš uzmanību spēlēm, kas veicina un attīsta konkrētas prasmes un rada zināšanas.

Vai radītas spēles un uzdevumi tikai sociālo zinību stundām? Mārupes pamatskolas sākumskolas skolotāja atklāj, ka skolēniem māca gandrīz visus mācību priekšmetus, izņemot mūziku, vizuālo mākslu, angļu valodu un sportu, tādēļ interaktīvas stundas ar pašas gudrotiem spēles elementiem izmanto arī matemātikā, latviešu valodā. Dabaszinībās 3. klasei radījusi apjomīgu darbu 14 mācību stundām – gan nodarbībām ar interaktīvo tāfeli, gan balsošanas ierīcēm. Materiāli pieejami arī vietnē www.activboard.lv.

Kad vaicāju, vai to var uztvert kā universālu mācību līdzekli, kas der visiem, A. Freimane teic, ka citi skolotāji var šos materiālus ņemt par pamatu un pārveidot, lai

emocijām, ja pats darbojies. Piemēram, viens puisītis, kuram mācības padodas grūti, rakstot pārbaudes darbu, pats atgādina, ka tā un tā esam darījuši uz tāfeles,” stāsta skolotāja. Latviešu valodas stundā, kad lasījuši pasaku par vērdu, skatījušies pēc tās motīviem uzņemto multiplikācijas filmu, tāfeles daudzveidīgās izmantošanas iespējas atklāj A. Freimane. Ja nesaprot tādus vārdus kā „abra”, „kubuls”, uzreiz atrod to attēlus – un neskaidriību vairs nav.

Cik ieinteresēti ir kolēģi? A. Freimane stāsta, ka labprāt dalās ar citiem skolotājiem, skaidro, kā darboties un izmantot materiālus.

Kad atklātajā stundā uzreiz nepadevās darbības ar balsošanas ierīci, laipni paskaidroja izglītības uzņēmuma „Lielvārds” kompetences centra vadītājs A. Gribusts. Viņš teic, ka ikdienā apgūt tehnoloģijas palīdz gandrīz visiem Latvijas skolotājiem

“Citi skolotāji var šos materiālus ņemt par pamatu un pārveidot, lai tie būtu piemēroti viņu skolēniem.

tie būtu piemēroti viņu skolēniem. Arī redzēto spēli sociālo zinību stundā 4. klasē izspēlējuši visā sākumskolā, un skolotāja secinājusi, ka pirmklasniekiem nepieciešams papildu skaidrojums.

„Bērņiem ļoti patīk darboties ar tehnoloģijām. Vizuālais daudz labāk paliek

gan klātienē, gan tālmācībā un ir ievērojams, ka īpaši aktīvi ir Mārupes skolu skolotāji.

Atbildot uz laikraksta vaicājumu, vai skolotāji vēlas mācīties, A. Gribusts pauž uzskatu, ka skolotāji ir aktīvi un īpaši labi mācīšanās padodas, ja skolotāji ir atvērti un vēlas apgūt ko jaunu. ■

UZZIŅAI

LKA jau otro gadu turpina speciālo finanšu pratības projektu, kura mērķis ir piedāvāt iespējamus satura papildinājumus un mācību materiālus, ko iekļaut un izmantot jau esošajos mācību priekšmetos. Vairāk par projektu: <http://www.bankasoc.lv/lv/finansu-pratiba/>.

Materiāli interaktīvajām tāfelēm, ko veidojuši attiecīgo mācību priekšmetu skolotāji, tiek piedāvāti matemātikai, sociālajām zinībām, angļu valodai, mājdarbam un tehnoloģijām sākumskolā, sociālajām zinībām pamatskolā, mājsaimniecībai un ekonomikai vidusskolā, informātikai pamatskolā un vidusskolā. Tie ir saskaņoti ar VISC kā oficiāli lietojami mācību līdzekļi un pieejami <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new>.

Ir izveidota arī animācijas mācību filmas sākumskolām „Ziņkārīgi jautājumi par naudu”: latviešu valodā <http://ej.uz/t7k8>, krievu valodā <http://ej.uz/fxzx>.

Filmu papildina metodiskais materiāls skolotājiem, kurā apkopoti gan papildu ieteikumi darbam mācību stundā, gan jautājumi skolēnu zināšanu pārbaudei.

pagātnes uz nākotni

FOTO: Andris Bērziņš

Profesore Rudīte Andersone.

Vēl viena viņa doma, kas bijusi man kā vadmotīvs, – labāk mācīt mazāk, bet labāk. To varētu paturēt prātā, reformējot mācību saturu,” uzsver R. Andersone.

Mācās no dabas un dabā

Konferences turpinājumā daļa lektoru un interesentu diskutēja par pedagoģijas didaktiku pirmsskolā un sākumskolā, bet daļa – par mācību procesiem pamatskolā un vidusskolā.

LU lektore *Dr. paed.* Daiga Kalniņa iepazīstināja ar skolēnu kompetenču attīstību ilgtspējīgai nākotnei.

Viņasprāt, pedagogi pārāk koncentrējas uz mācību priekšmetiem kā pašmērķi. „Priekšmetu apguvei jābūt jēgpilnai, tas arī nodrošinās ilgtspējīgu attīstību, un tas nozīmē, ka katrs esam laimīgi, visa ir pietiekami,” skaidro D. Kalniņa. Jauniešiem paredzētajos preses izdevumos pārāk tiek uzsvērts katra ego, politiķi pārāk uzsver ekonomisko attīstību, un viņu izteikumos pirmajā vietā ir nauda. „Pārāk uzsveram atsevišķas vērtības, bet vairāk būtu jārunā par cilvēkiem, par mūsu bērnu un mazbērnu nākotni. Iesaistījos projektā „Lessons from Nature” jeb „Mācoties no dabas”, kurā piedalījās piecas Eiropas valstis. Tā mērķis ir sagatavot skolēnus aktīvai

“Skolēni pēc nodarbību apguves vēlas rīkoties tā, lai nodrošinātu ilgtspējīgu nākotni, un ir motivēti apgūt tam nepieciešamās zināšanas un prasmes, viņus sāk vairāk interesēt dabaszinātnes.

līdzdalībai videi draudzīgas ekonomikas un sabiedrības veidošanā,” stāsta LU lektore. Latvijā pētījumā iesaistījušies 1815 skolēnu.

Primāri izvirzītas skolēnu zināšanas, prasmes un attieksme. Zināšanās tie ir dabas principi, cikliskā ekonomika, priekšmeta apguve, svarīgākās prasmes – kritiskā domāša-

na, izvērtēšana, refleksija, radošums, atklāšana un dalīšanās, savukārt attieksmi raksturo tas, ka skolēns ir iedvesmots rīkoties, ir idejas, kā panākt ilgtspējīgu nākotni.

Kā skaidro D. Kalniņa, pētījumā izstrādātas un aprobētas nodarbības, kuru apguves laikā dabā tiek meklētas idejas, lai mainītu tradicionālos priekšstatus par to, kā tiek ražotas un izmantotas dažādas lietas. Nodarbības tiek organizētas uz atklājumiem balstīta mācīšanās, attīstot ilgtspējīgas attīstības īstenošanai nepieciešamo kompetenci, kas aptver arī domāšanas maiņu, lai no koncentrēšanās uz personīgo vainas apziņu un taupīšanu pārietu uz jaunu, oriģinālu ri-

“Prasīgums ir noteiktu prasību sistēmas izveide, kad ar zināmu piepūli, pārvarot grūtības, attīstās garīgie un fiziskie spēki, kas katrā snauž.

sinājumu meklēšanu. Visas nodarbības ir saistītas ar mācību priekšmetiem atbilstoši to standartiem. Pavisam izveidoti 32 moduļi, bet latviešu valodā – septiņi, ko var integrēt kādā no mācību priekšmetiem.

„Skolēni dodas dabā, lai iedvesmotos, mainītu savu domāšanu un izpratni, lai pārietu vienīgi no atkritumu šķirošanas uz jauna veida ražošanu un pieeju ekonomikai,” stāsta D. Kalniņa. Viņa atklāj, ka izpētē piedalījās 12–16 gadu veci jaunieši, un, ja arī viņiem pietrūka zināšanu, ideju šajā vecumā netrūkst – atšķirībā no pedagogiem.

Skolēni pārliecinājās, ka piemēram, nav viena veida, kā pārvietoties, būvēt māju. Vērojot gliemežus, kādam radusies ideja par slidošu asfaltu, citam – doma par pārvietošanas bumbās. „Ja radās ideja, tad, manuprāt, radīsies motivācija mācīties, lai uzzinātu, kā to realizēt dzīvē,” uzskata D. Kalniņa. Viņasprāt, ekonomiskās attiecības, konkurence veicina tieksmi nedalīties, bet projekta ideja ir dalīšanās ar savām idejām, atklājumiem: jo vairāk cilvēku par to domās, ar to aizrausies, jo lielāka iespējamība izveidot ilgtspējīgu nākotni.

Moduļi ir balstīti uz pētīšanu, zināšanu meklēšanu dabā, literatūrā, interneta resursos utt., uz skolēna paša prāta aktivitāti, domāšanu, analīzi, tajos ietvertas reālas dzīves situācijas, pat tās problēmas, kuras skolēni, tikai skolotāju veiksmīgi vadīti, uztver kā pašiem būtiskas. D. Kalniņa norāda, ka moduļi ietverts arī pašvērtējums, lai apzinātos, ko zina, var, prot un kas vēl nepieciešams.

Pētījuma rezultātā secināts, ka aprobētas nodarbības un tajās izmantotā metodika sekmē ilgtspējīgas attīstības īstenošanai nepieciešamās kompetences attīstību. Skolēni pēc nodarbību apguves vēlas rīkoties tā, lai nodrošinātu ilgtspējīgu nākotni, un ir motivēti apgūt tam nepieciešamās zināšanas un prasmes, viņus sāk vairāk interesēt dabaszinātnes.

Pedagogiem nācies mainīt savus priekšstatus un atzīt, ka skolēni spēj sevi novērtēt un ir, jo gados jaunāki, jo radošāki.

FOTO: Andris Bērziņš

Profesore Emīlija Černova.

Kā tikt līdz laikam

Darba grupā, kuru vadīja profesore **Emīlija Černova**, domās par pirmsskolas un sākumskolas pedagoģiju dalījās pedagogi ar dažādu pieredzi.

Profesore E. Černova uzsvēra, ka pedagoģisko paradigmu maiņas laikā ir jau daudz padarīta. 11 doktorantu izvēlējušies pirmsskolas pedagoģijas jomu. No aptuveni 1000 pirmsskolas izglītības iestādēs strādājošo skolotāju desmitā daļa ir maģistri, bērnodarzos uz nepilnu slodzi strādā seši doktori.

„Metodoloģiskais pamats jeb filozofija, uz ko savā darbā balstās skolotājs, ir izpratība, ka bērns attīstās kā individualitāte, ka savu iespēju robežās apzina sevi kā individualitāti, apzinās personīgo jēgu tam, ko pats dara organizētā vai paša izvēlēta darbībā,” uzsver E. Černova. Viņasprāt, ir svarīgi, lai skolotājs strādā tā, ka savā darba laukā redz bērnu, skolēnu, kura labā viņš darbojas, tāpat ir svarīgi,

“Šodien skolotāju izglītībā ejam vienkāršotu ceļu – stingro zinātnisko pamatu priekšmetā nivelējam, pazaudējam, meklējot jaunus skolas atvērtības variantus, aizmirstam pamatu.

kādiem pedagoģiskiem līdzekļiem viņš uzticas, ar kādiem līdzekļiem palīdz bērnam izzināt pasauli.

E. Černova stāsta par LU studentu veikto pētījumu, kurā bērni zīmējuši un raksturojuši pirmsskolas skolotājus. Dažos zīmējumos attēlots pedagogs pie tāfeles ar rādāmkoku, kas drīzāk atgādina skolu, nevis bērnodarzu.

Pieaugušie bērnu raksturojuši kā gudru, aktīvu, zinātkāru, bet arī kā egoistisku, skaudīgu, viltīgu, informētu par tēmām, kas neatbilst vecumam, datorizētu, reklāmas vadītu, uz materiālām vērtībām orientētu, uzvedības modeļos neiekļaujošos. Savukārt bērni pieaugušos raksturo šādi: zinoši, mīloši, spēcīgi, padomdevēji, draugi, palīgi,

paraugi atdarināšanai, labi cilvēki, labprāt iesaistās rotaļās, bet vienlaikus – netaisnīgi, dusmīgi briesmoņi, nezinoši, bērnus nesaprototā, vienmēr gatavi pamācīt, nesaprotami, komandieri, uzbāzīgi, vienmēr aizņēmti, slikti.

Profesore norāda, ka negatīvās atbildes ir mazākumā, bet tās ir, un tādēļ ir, par ko domāt. „Veiktais pētījums rosina mainīt un uzturēt pirmsskolas (sākumskolas) skolotāja profesionālo darbību, mobilizēt viņa psihiskās funkcijas un personības resursus,” secina E. Černova.

Viņa norāda, ka bērna, skolēna personības veidošanās procesā nepieciešamas arvien jaunas zināšanas. Pastāv ātra audzēkņu priekšstatus, zināšanu, prasmju un attieksmes kopuma maiņa, pastāvīga orientēšanās uz novitātēm un to apgušanu. Tādēļ tik svarīgs ir bērna, skolēna attīstības, mācību un audzināšanas organizācijas vienotības un pēctecības risinājums.

FOTO: Andris Bērziņš

VISC vecākā referente Agrita Miesniece.

Svarīga ir sapratne, kā strādāt

Valsts izglītības satura centra (VISC) vecākā referente **Agrita Miesniece**, runājot par pirmsskolas un sākumskolas izglītības pēctecību, uzsvēra, ka galvenais ir skolotāja vērtību sistēma, personības īpašības, kultūra.

„Svarīga ir skolotāja sapratne, kāpēc tā jāstrādā, kā izmantot, piemēram, VISC mājaslapā ievietotos mācību materiālus,” teic A. Miesniece.

Mg. paed. Irīna Fiļkina dalījās pieredzē par interaktīvo spēli kā sistēmu, par interaktīvu mijiedarbību rotaļnodarbībās piecādiņu un sešgadīgu bērnu runas otrajā valodā attīstīšanai. *Mg. paed.* Jana Buboviča stāstīja par daudzvalodības problēmām pirmsskolas izglītības iestādēs, 231. pirmsskolas izglītības iestādes vadītājas vietniece Tamāra Vološčuka pastāstīja par projektu „Bērni bērniem” un sadarbību ar 80. vidusskolas skolotājiem un audzēkņiem, Ļubova Vasečko – par ārpusģimenes aprūpes vides ietekmi uz bērna lasīt un rakstīt prasmēm, rēķinoties, ka vairāk nekā 8000 bērnu atrodas valsts sociālajos aprūpes centros. Lektore Larisa Silova un *Dr. paed.* Sandra Zariņa no Daugavpils Universitātes ir pētījušas pirmsskolas pedagoģu un ģimenes sadarbību fiziskās izglītības jomā, LU doktorante Baiba Brice atklāja interesantas kopsakarības pedagoģiskajā pēctecībā muzikālajā audzināšanā.

Tēmu loks ir plašs un interesants, tādēļ par tām vairāk informēsim gan laikrakstā, gan elektroniskajā pielikumā „Pirmsskolas Izglītība”. ■

Ģipša loksnes neparastās pārvērtības

IK IEVA DRĒVIŅA

Bērnu un jauniešu centra „Altona” netradicionālo mākslas tehniku studijas vadītāja, Āgenskalna Valsts ģimnāzijas vizuālās mākslas skolotāja

Interese izglītības pulciņos skolēni apgūst dažādas tehnikas, viena no tām ir gravūra. Lai darbs būtu interesants un kvalitatīvs, būs jāstrādā ļoti rūpīgi, jo gravūras tehnikai nepieciešama liela

meistarība. Skolēniem ar nelielu radošā darba pieredzi tiek piedāvāta jauktā tehnika jeb gravūras ģipša loksne un zīmējums. Eksperimentējot ar krāsu toni, ģipša grebumu un papīru, var iegūt pārsteidzošus rezultātus, jo jauktā tehnika paspīlgtina gravūru un ļauj skici pārvērst interesantā, radošā kompozīcijā.

Nepieciešamie materiāli: ģipša plāksne, sūklis, ūdens, metāla lineāls, zīmulis, kalts, gvašas krāsas, krāsaina papīra lapa, kritiņi.

▲ Jebkura kompozīcija sākas ar ieceri un skici, tāpēc uz atsevišķas lapas uzzīmējam objektu, ko vēlamies attēlot uz ģipša plāksnes.

▲ Gravūra un zīmējums veido kolāžu. Kolāžas metode ir pateicīga kompozīcijas iemaņu nostiprināšanai, jo, pārvietojot izgrieztās figūras izvēlētajā formātā un veidā, atrodam iecerei vispiemērotāko un reizēm arī visnegaidītāko risinājumu.

▲ Izvēlamies ieplānotajam darbam piemērotāko ģipša plāksnes formātu un darbam nepieciešamo laukumu atbrīvojam no papīra kārtas. Samitrinātai virsmai ir vieglāk noņemt papīra kārtu, tāpēc ar mitru sūkli samitrinām papīra kārtu.

▲ Iegūto zīmējumu papildina ar kritiņiem, zīmūlkrāsām, flomāsteriem vai citām krāsām, izceļot svarīgāko un akcentējot darba noskaņu.

◀ Atsegto ģipša laukumu nogludina ar metāla lineālu, špakteli vai smilšpapīru, jo zīmējumam ir nepieciešama gluda virsma. Iecerēto zīmējumu, ko esam jau uzskicējuši uz atsevišķas lapas, tagad varam uzzīmēt uz ģipša plāksnes ar zīmuli, flomāsteru vai krāsainiem zīmūļiem.

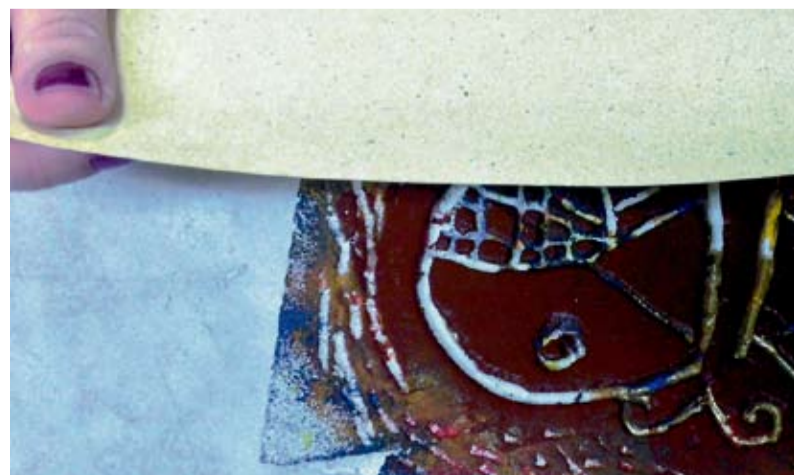
◀ Apskatot novilkumu, kritiski izvērtējam izgrieztu līniju skaitu, nepieciešamību un platumu. Ja darbā radušās neveiksmes, tās viegli novērst, laukumus aizšpaktelējot.

▲ Savukārt gravējumu samitrinātā ģipsī viegli var veikt ar nelielu kalts, skrūvgriezi, pildspalvu, šķērēm vai citiem piemērotiem darbarīkiem.

▲ Veidojot grafikas novilkumus, var izmantot grafikas, gvašas vai temperas krāsas. Pēc tam ar sūkla palīdzību uz izgriebtā zīmējuma jāuzklāj plāna krāsas kārtas.

▲ Novilkuma iegūšanai ieteicams izmantot plānu un gludu papīru jebkurā krāsu gammā, kura atbilst autora iecerei.

„Superpuikas” esencē

IK DĀVIS BRAUČS

TJN „Annas 2” izglītības
metodiķis

Tuvojoties tehniskās jaunrades nama (TJN) „Annas 2” 25 gadu jubilejai, atskatāmies uz nama pazīstamākā notikuma – konkursa „Superpuika” – gaitām. 4. martā Rīgas cirkā konkursa fināls norisināsies jau 23. reizi. Koncentrējoties, netaupot spēkus un spītējot bailēm – tā puikas rūdās un kļūst par superpuikām. Interesantie uzdevumi un ciņas azarts aizvien piesaista konkurssam jaunos censoņus – katru gadu tiek pieteikti vairāk nekā 170 zēnu. Noturīgā Latvijas skolu interese apliecina konkursa dzīvotspēju.

Konkursā „Superpuika” piedalās 11, 12 gadu veci puikas no visas Latvijas. Ceļš līdz superpuikas titulam ved cauri trim

Konkursā puīšiem lielākoties tiek piedāvāts izdzīvot nestandarta situāciju un gūt pirmo pieredzi, piemēram, darbā ar kaltu, zāģi, āmuru vai papīra nazi, āķējoties karabinēs un laižoties virvēs, kā arī startējot plašas publikas priekšā.

nismu u. c., katram dalībniekam sniedzot maksimāli koncentrētu pieredzi intensīvā mācīšanās un konkurences režīmā. Pla-

programmās un ikdienas vidi pārņemot datorpasaulei, nākas vienkāršot amatniecības uzdevumus un citus ar roku darbu saistītus uzdevumus. Pēdējos gados novērots arī, ka puīši biežāk gūst sīkas traumas darbā ar asiem instrumentiem un vairums dalībnieku sasteidz darbu bez istas iedziļināšanās.

2013. gada sezonas 2. kārtā tika izmēģināts datorgrafikas uzdevums, kur programmā „Adobe Photoshop” puikām bija vizuāli jāapstrādā iepriekšējā kārtā pašu darinātās papīra maskas. Tās tika pārfotografētas un pārnes-

tas digitālā formātā. Tā kā puīši nebija darbojušies šajā programmā, tika pārbaudītas nevis viņu datorgrafikas prasmes, bet spēja mācīties. Datorgrafikas uzdevuma piemērs ilustrē līdzīgu puīšu pieredzi pārējos uzdevumos, kas lielākoties piedāvā nestandarta situāciju, pirmo pieredzi, piemēram, darbā ar kaltu, zāģi, āmuru vai papīra nazi, āķējoties karabinēs un laižoties virvēs, kā arī startējot plašas publikas priekšā.

Turam ikšķus!

Par 2014. gada superpuikas titulu sacentīsies Ralfs Boldāns (Briežucie-

Finālā Rīgas cirkā desmit labākie puīši, līdzjutēju atbalstīti, dodas īpaši konstruētā augstuma trasē.

ma pamatskola), Rūdolfs Eberhards (Blomes pamatskola), Roberts Kalvītis (Jūrmalas Alternatīvā skola), Kārlis Kaņepe (Rīgas Hanzas vidusskola), Mārcis Livmanis (Jūrmalas Alternatīvā skola), Ar-

nis Rozentāls (pamatskola „Rīdze”), Inguss Sutins (Kaunatas vidusskola), Jānis Gaismiņš (Rīgas Hanzas vidusskola), Egīls Arturs Sauka (Aizupes pamatskola) un Ditmārs Voitiņš (Priekuļu pamatskola). ■

UZZIŅAI

TJN „Annas 2” piedāvā īpašu iespēju skolu grupām pieteikties bezmaksas ieejas kartēm uz konkursa „Superpuika” finālu 4. martā plkst. 15.30 Rīgas cirkā. Aicinām zvanīt pa tālruni 27071058.

“ Samazinoties amatu mācības nozīmei skolu programmās un ikdienas vidi pārņemot datorpasaulei, nākas vienkāršot amatniecības uzdevumus un citus ar roku darbu saistītus uzdevumus.

kārtām, veicot amatniecības, tehniskos, fiziskos un radošos uzdevumus. Savukārt konkursa finālā Rīgas cirkā desmit labākie puīši, līdzjutēju atbalstīti, dodas īpaši konstruētā augstuma (līdz 10 metriem) trasē. „Pēdējais pārbaudījums bija katra tā vecuma puīša sapnis. Brīvā dabā es kokā līdz galam uzkāpt nevarēju, bet cirkā pa virvēn un fermām varēju tikt līdz pašai augšai. Es to izbaudīju,” tā savās atmiņās Latvijas Radio pagājušogad dalījās 2006. gada uzvarētājs Niklāvs Kurpnieks.

Iespēja atklāt savas spējas

„Superpuika” ir individuāls konkurss, kurā puīši var pārbaudīt savas prasmes domāt pašam, ātri apgūt uzdevuma apstākļus un nosacījumus. Konkursa uzdevumi universāli aptver dažādas nozares – galdniecību, keramiku, dizainu, multimediju, industriālo alpi-

šākā skatījumā konkurss palīdz pusaudžiem atklāt savas spējas un talantus, mudina iegūto pieredzi izmantot ikdienas darbībā un ekstremālās situācijās, stiprinot sabiedrības vērtību apziņu.

Konkursu „Superpuika” veido un vērtē TJN „Annas 2” pedagogi, tādējādi konkurss ir kļuvis par pedagogisko novērojumu lauku. „Superpuikas” uzdevumi ir daudzpusīgi un vienlaikus specifiski, kas ļauj mūsu pedagogiem redzēt un novērtēt zēnu praktiskās domāšanas spējas un vispārējo ieradumu garu. Te dalībnieki nevar sagatavoties, izlasot divas grāmatas vai apgūstot konkrētu sporta disciplīnu.

Pedagoģiskie novērojumi

Redzams, kā gadu gaitā mainās puīšu praktiskās spējas un prasmes, kādu ietekmi veido aktuālās izmaiņas dzīvesveidā un skolā. Samazinoties amatu mācības nozīmei skolu

Konkursa uzdevumi universāli aptver dažādas nozares – galdniecību, keramiku, dizainu, multimediju, industriālo alpīnismu u. c.

Dejam tā un dejam šā

IK BAIBA ŠTEINA

Deju skolotāja

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

7. februārī VEF kultūras pilī notika gadskārtējais Valsts izglītības satura centra (VISC) rīkotais jaundeju konkurss „Mēs un dejas”. Tajā 31 horeogrāfa 64 jaundejas un divus deju uzvedumus izdejoja vairāk nekā 1100 dejojāņu no 30 izglītības iestāžu 51 dažādās vecuma grupas. Pārstāvēti bija visi Latvijas novadi un Rīga, liecina informācija VISC mājaslapā.

Žūrijas komisija XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku mākslinieciskās vadītājas Indras Ozoliņas vadībā ar dažādām atzinības pakāpēm novērtēja 16 autoru 28 dejas un vienu deju uzvedumu. Arī es, vērojot skati, dejām, kuras šķita atbilstošas vērtējuma kritērijiem, liku krustiņus un liku arī jautājuma zīmes reizēs, kad tādi izraisījās. Gatavojot šo rakstu, ilgi apcerēju, vai izteikt savus jautājumus, jo punkti salikti, vietas sadalītas. Atcerējos, ka kādreiz pat nolikumos bija punkts, ka „žūrijas komisijas lēmums ir nepārsūdzams”. Es kā cilvēks no laikiem, kad augstas vadības lēmumus nebija pieņemts apspriest, arī tagad negrasos ko apstrīdēt. Bet daži neskaidri jautājumi, ko atļausos izvirzīt, iespējams, var rosināt domu apmaiņu un tādējādi palīdzēt bērnu dejas attīstībai.

Nebūdamā pārliecinātā par savu vērojumu aktualitāti, pēc skaidrojuma vērsos pie mūsu valstī visaugstāk titulētās deju speciālistes – Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) profesores horeogrāfes Ritas Spalvas. Proti – vai pareizi vērtēt dejas, kurās izmantota jau agrāk prēmētu un tautās izgājušu deju tematika, soļu kombinācijas, mūzika u. tml.? Šajā skatē tādu deju bija lielā skaitā: „Lācīt's kāpa ozolā” (R. Spalvas horeogrāfija), „Cimdu polka”, „Plaukstīņpolka” (J. Purviņa horeogrāfija), dejas no iepriekšējā skatē 1. vietu ieguvušā uzveduma „Taureņu vasara” (A. Rezevska mūzika). R. Spalva skaidro, ka skatēs, ko rīko Latvijas Nacionālais kultūras centrs, šādas dejas netiek atzīmētas. Protams, nevar horeogrāfiem

FOTO: Andris Bērziņš

TDA „Zelta sietiņš” dejojāņi gatavojas lidojumam ar gaisa balonu deju uzvedumā „Mēs neapstāsimies”. Varbūt tiks līdz varavīksnei?

lielt izmantot publicētu mūziku, bet to var darīt savās mājās, nevirzot dejas uz skatēm. To viņa strikti iesaka saviem studentiem. Tematikas un soļu līdzība

120 bērnu paša 2007. gadā dibinātā kolektīvā. Arī viņam ir dubultizglītība, viņš ir diplomēts mēbeļu galdnieks un interjera dizainers, kā arī apguvis

skata, ka, veidojot dejas un uzvedumus, „pirmais solis ir ideja, otrs – mūzikas izvēle un tās pieskaņošana idejai. Ideālā visu – gan mūziku, gan horeogrāfiju – vēlos radīt tieši sākotnējai idejai. Deju tematika pie manis atnāk pati un visdažādākajos veidos, un to man ir vēl un vēl.” Atliek vēlējums – lai izdodas!

Šajā skatē visspožāk un pārliecinošāk pierādīt sevi izdevās Aijai Rūlietei un viņas „Pastalniekiem” no Krustpils. Visām piecām uz skati atvestajām dejām un vienam deju uzvedumam žūrija piešķīra godalgotas vietas. Deju skolotājas A. Rūlietes gaitām un devumam vajadzētu veltīt veselu rakstu. Viņa, tāpat kā Gaida Ivanova no Preiļiem, Ieva Adāviča no Valmieras vai Zita Serdante no Kuldīgas, ir fenomenāla parādība Latvijas deju pasaulē. Šo deju skolotāju sagatavotie dejojāņi allaž ir visaugstākajā kvalitātē, priekšnesums nostrādāts

“ Strādājot jāatrod tā zelta atslēdžiņa, lai bērns saprastu, ko vēlos, lai uztvertu un sadzirdētu, un – galvenais – darītu darbiņu caur sevi, apjaušot un noticot, ka viņam tas izdosies. Bērni ir stipri, skolotājam tikai nedaudz ir jāpalīdz, lai viņi nenobītos un noticētu paši sev.

ir tāpēc, ka oriģinālā mūzika risinājumu pasaka priekšā.

Atliek vien tēmas un mūziku meklēt pašiem, kā to dara deju skolotājs jaunais horeogrāfs Mārtiņš Jurciņš no Priekule. Abām viņa dejām konkursā es biju ielikusī krustiņus ar piezīmi par oriģinālu aizgājienu un interesantu grupu izkārtojumu. Solis ar kājas ķeksēšanu gan šķita no Jāņa Ērgļa repertuāra ņemts. Žūrija M. Jurciņa deju „Lecam šā un lecam tā”, ko izpildīja viņa vadītais kolektīvs „Tūgadiņš”, novērtēja ar 3. vietu.

Par jauno deju skolotāju Mārtiņu ir vērts pastāstīt vairāk, kaut vai tāpēc, ka viņš ir veiksmīgi papildinājis ne visai kuplo vīriešu vadītāju saimi. Arī tāpēc, ka viņš ir skolotājs dubultā – māca mēbeļu galdnieka prasmi Cēsu Profesionālajā vidusskolā un māca dejojāt vairāk nekā

kultūras menedžmentu un deju kolektīva vadītāja specialitāti. Lūk, paraugs, pēc kā līdzināties tiem zēniem, kam mācības skolā jau ir par grūtu! Pats deju gaitas uzsācis triju gadu vecumā, tad dejojis Cēsu „Raitajā solī”, mācību laikā Rīgā Tautas deju ansambli (TDA) „Teiksma”, bijis asistents „Teiksmiņā”, kuras vadītāju Ingu Pulmani (arīdzan vienu no XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku mākslinieciskajām vadītājām) sauc par savu LIELO DEJU SKOLOTĀJU, jo, tieši pateicoties viņai, Mārtiņš ir „uzņēmis soli” patstāvīgi dibināt kolektīvu. Viņa deju pūrā ir paša veidotās deju izrādes „Velniņi” (pēc Rūdolfa Blaumaņa pasakas motīviem), „Kā rūķi egli meklēt gāja” un kolektīva piecu gadu jubilejai sagatavotie „Kazlēni” ar Inas Aizgales oriģinālmūziku un Ingas Cipes tekstu. Mārtiņš uz-

un perfekti noformēts. Tā arī šoreiz Krustpils visu izmēru dejojāņi savu uzstāšanos sniedza ar tādu pārliecību, savu spēju apzināšanos un atdevi, ka ne reti izpildījums prevalēja pār dejas horeogrāfiju. Par to arī bija mani jautājumi. Bet itin labi uz tiem atbild pati skolotāja horeogrāfe A. Rūliete.

Viņas radošais darbs pēc Rīgas Kultūras darbinieku tehnikuma beigšanas saistīts ar Augšzemes bērnu mācīšanu dejojot prasmē, sākumā izveidojot kolektīvu Salas pagastā, kopš 2004. gada – Jēkabpils pilsētā, kur „Pastalniekos” pašlaik darbojas septiņas grupas vecumā no 4 līdz 14 gadiem. Viņas lielākie skolotāji ir „pašas laiks, piedāvātās iespējas un pa smilšu graudiņam uzkrātā pieredze”, palīgi – pašas meitas, kuras pilda repetitora pienākumus. A. Rūliete pēc mana lūguma dalās savā pieredzē: „Pamatā darbs tiek pakārtots bērniem, apjaušot viņu varēšanu un spējas. Strādājot jāatrod tā zelta atslēdžiņa, lai bērns saprastu, ko vēlos, lai uztvertu un sadzirdētu, un – galvenais – darītu darbiņu caur sevi, apjaušot un noticot, ka viņam tas izdosies. Bērni ir stipri, skolotājam tikai nedaudz ir jāpalīdz, lai viņi nenobītos un noticētu paši sev.” Interesantas un vērtīgas ir deju skolotājas atziņas par deju sacerēšanu: „No pirmās dienas dancīšus veidoju pati, izvēloties tieši saviem dejojāņiem atbilstošu repertuāru. Ar dejām, kuras veidoju, kaut reizēm es tās drīzāk nosauktu par soļu kombinācijām, iemācu bērniem parādīt un attīstīt sevi. Katram

numuram ir savs īpašs mērķis. Viens dancītis vai soļu kombinācija domāta, lai iemācītos izšūpoties, otrs – lai apgūtu skaistas roku kustības. Tikko sāk izdoties skaists trīssolis, speciāli tiek veidots dancītis, lai varam to parādīt. Arī šajā skatē dažas no rādītajām dejām, kā „Kas manim kaitēja” (2. vieta), „Gadatirgus” (1.) un „Kur, pelite, tu tecēji” (3.), jau pasen tika radītas treniņa nolūkiem, caur tām apgūvām konkrētas prasmes.” Aijas pārliecība – deju skolotājas un horeogrāfes prasmes „nevar atrast grāmatās un semināros, arī kabatās velti meklēt, istajā brīdī un laikā tu tiec apdāvināts no augšas”.

Šis pats jautājums – kurš no pieciem vērtēšanas kritērijiem ir galvenais – radās, vērojot trīs dejas par peļu darbiem dzirnavās. Atkal pierādījās patiesība, ka mūzika pasaka priekšā kustību, un gan „Dzintariņa” pelēni no Rīgas, gan Dobeles „Jāņtārpiņi”, gan Mālpils „Māllēpīte” citīgi un gauži vienādi dzindzināja ar plaukstīņām, dipināja ar kājiņām un virpināja ar rociņām. Horeogrāfisks dzirnaviņu risinājums gan bija tikai mālpiliešiem, bet godalgoto vietu ieguva „Dzintariņš”, kas nenoliedzami bija skaistāk ietērpts, labāk sagatavots un kuplākā skaitā.

Ar lielu skaitu deju startēja horeogrāfe Lilita Jansone – un saņēma arī žūrijas atzinību, bet nezinu, kam īsti jautāt – kāpēc latviski tērptiem bērniem galvā uzmauktas naktsaubes un kāpēc viņi marša laikā spārdās ar kājiņām?

Turpinājums 12. lpp. ▶

FOTO: Andris Bērziņš

Mazie un lielie „Pastalnieki” no Krustpils deļā priecājas par savas zemes daiļumu deju uzvedumā „Skaista mana tēvu zeme”.

Vai un kā izmantosim Eiropas naudu turpmāk?

IK ANDRA MANGALE

Liepājas Universitāte (LiepU) projekta „Liepājas Universitātei – 60” kontekstā sadarbībā ar Latvijas Inovatoru apvienību 28. februārī rīko ekspertu diskusiju „Eiropas Savienības (ES) fondu finansējuma piesaiste pētniecībai Latvijas augstskolās: pieredze un nākamā plānošanas perioda perspektīvas”.

Ievadā diskusijas dalībniekus uzrunās izglītības un zinātnes ministre **Ina Druvieta**.

Prezentācijas piedāvās Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā ekonomikas eksperts **Mārtiņš Zemītis**, ES Ietvara programmas Latvijas Nacionālā kontaktpunkta koordinators **Arnolds Ūbelis**, Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Struktūrfondu un starptautisko finanšu instrumentu departamenta direktore **Gunta Arāja**, LiepU rektors **Jānis Rimšāns**, Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors **Ivars Kalviņš**, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētāja padomnieks reģionālās attīstības jautājumos **Ģirts Kronbergs**.

Ekspertu diskusijā 28. februārī Arhitektu namā ir iecerēts runāt par aktuālām tēmām.

Vai ES fondu finansējuma saņemšanas nosacījumi, Latvijas plānojamās

Publicitātes foto

Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidents, LiepU Padomnieku konventa loceklis Juris Ekmanis.

ES fondu izmantošanas programmas un praktiskā izmantošanas sistēma rada priekšnoteikumus tam, lai sekmētu:

- studiju procesā integritātes pētniecības attīstību;
- augstskolā veiktās zinātniskās darbības lomu reģionālajā attīstībā;
- pētniecības ienākumu īpatsvara palielinājumu kopējos augstskolas ienākumos (palielinot spēju piesaistīt ārējo finansējumu);
- publikāciju skaita palielināšanos starptautiski citējamās izdevumos, starptautisko patentu skaita pieaugumu, *spin-off* uzņēmumu veidošanu;
- augstskolas (tās pētniecības institūtu) pētnie-

ku iesaisti starptautiskas nozīmes sadarbības projektos;

- tādu pētniecības nišu veidošanos, kurās Latvijas augstskolu pētnieki iegūst līderpozīcijas Latvijas vai starptautiska mēroga sadarbības projektos;
- atbilstošu cilvēkresursu piesaisti kvalitatīvai pētniecībai augstskolās reģionos?

Vai ES fondu programmas, kurās paredzēta infrastruktūras attīstība, ir bijušas efektīvi saskaņotas ar cilvēkresursu un pētniecības projektu attīstības pasākumiem (gan ar ES fondu finansējumu, gan bez tā)?

Kāda sinerģija starp

programmām iezīmējas nākamajā daudzgadu periodā? Vai tiek panākta pēctecība programmu īstenošanā?

Kā palielināt augstskolu un pētniecības struktūru kapacitāti sekmīgai dalībai ES finansētās pētniecības programmās?

Vai ES fondu finansējums sekmē augstskolu pētniecības rezultātu pielietojamību biznesa vidē?

Ekspertu diskusijā ir aicināti piedalīties augstskolu rektori, zinātniski pētniecisko institūciju vadītāji, atbildīgo valsts institūciju galvenās amatpersonas, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā eksperti, pašvaldību vadītāji, studenti, profesionālo nevalstisko organizāciju, uzņēmumu un finanšu sektora pārstāvji.

Diskusijas tematu aktualitāti lūdzām komentēt Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidentu, LiepU Padomnieku konventa locekli **Juri Ekmani**.

Pašlaik Latvijas augstskolas un zinātniskās institūcijas lielā mērā ir apguvušas principus, kā ES fondus drīkst un var izmantot, taču šī iespēja dažbrīd ir kļuvusi par tādu kā narkotiku, kas ne vienmēr ir lietderīga, sasniedz mērķus, kurus ES ir izvirzījusi. Patlaban medijos un zinātnieku aprindās plaši diskutē par starptautisko ekspertu

secinājumiem par Latvijas zinātnē notiekošo. Viņi ir centušies no sava redzēšanas punkta izvērtēt to, kā Latvijas zinātnē izskatās ES zinātnes telpas kontekstā un kā mūsu zinātnieki spēj tajā iekļauties.

Viens no galvenajiem secinājumiem – Latvijas augstākās izglītības pārstāvji un zinātnieki pārāk paļaujas uz finansējumu, kuru piešķir ES, un savu turpmāko stratēģiju plāno, balstoties tieši uz šiem līdzekļiem. Eksperti norāda, ka primāri finansējums ir jāpiešķir Latvijas valstij, bet ES nauda ir papildu finansējums, kas konkrētās nozarēs un virzienos var kaut ko papildināt vai nostiprināt – nevis otrādi.

Fizikālās enerģētikas institūts, kura vadībā es darbojos, tika kritizēts par to, ka saņemam no valsts 15 % finansējuma, bet pārējo pelnām pašī, īstenojot dažādus projektus (izņemot arī ES līdzekļus). Tas ir nepieņemami. Šāda situācija liecina, ka Latvijas zinātnes politikas vai nu vispār nav, vai tai nav nekādas ietekmes.

Manuprāt, LiepU iniciētā ekspertu diskusija „ES fondu finansējuma piesaiste pētniecībai Latvijas augstskolās: pieredze un nākamā plānošanas perioda perspektīvas” ir īpaši aktuāla tagad.

Arvien biežāk arī plašākā sabiedrībā rodas pa-

matots jautājums – kāda būs Latvijas zinātnē un tās virzieni brīdī, kad beigsies ES finansējums?

Tomēr šajā ziņā esmu optimists, jo pēdējo 20 gadu laikā, neskatoties uz grūtībām, mūsu zinātnieki ir izdzīvojuši un enerģiski turpina strādāt. Tas nozīmē, ka potenciāls mums ir. Bet vai Latvijas valsts prot un vēlas izmantot šo vērtību?

Tas, ka esam iekļāvušies kopējā Eiropas apritē, neapšaubāmi, ir labi, no Eiropas viedokļa raugoties. Tā ir noteikta pievienotā vērtība, ko mēs spējam dot Eiropai. Bet kur šādā situācijā paliek mūsu nacionālās intereses un nacionālais pasūtījums, kur ir Latvijas politika un strikti definētās vajadzības?

Un vēl – vai Latvijas zinātnieki ir nepieciešami Latvijai?

Ar 2015. gadu būs saistošs nākamais finansēšanas periods un mums būs skaidri jāizšķiras – kā rīkosimies tālāk, kā piesaistīsim Eiropas finansējumu augstākajai izglītībai un zinātnē, kā to iespējami efektīvāk un ilgtspējīgāk varēsim izmantot.

Cerams, ka diskusijā gūtīe priekšlikumi un secinājumi ieinteresētajām pusēm būs noderīgi. To apkopojumu ir paredzēts iesniegt valsts atbildīgajām institūcijām tālākajam darbam. ■

Dejam tā un dejam šā

Turpinājums no 11. lpp. ►

Kāpēc prēmētā „Sienāžu balle” tik ļoti atgādina Edītes Ābeltiņas savulaik prēmēto deju? Autorei ir nenoliedzams horeogrāfes talants, spēja gandrīz katrai dejai atrast kādu interesantu knifīnu, bet kāda augstāka vara ir nepieciešama, lai ideju attīrītu no bezgaumības un novestu līdz pilnībai?

Dīvaini, bet šīs skates, kurai viens no uzdevumiem bija XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku repertuāra papildus atlase, sakarā sarunās ar ieinteresētām personām vairākkārt tika pieminēta „augstākā vara, kāds spēks, kas virza domu un darbību”. Ja atercerami, ka sākotnēji par šo svētku māksliniecisko vadītāju bija izraudzīta nelaikā aizsau-

les deju laukos aizgājusi deju skolotāja horeogrāfe Arta Melnalksne, jānotic, ka viņa joprojām ir ar mums. Vislabāk šīs izjūtas raksturo viņas skolniece, tagad arī darba turpinātāja, Teikas vidusskolas deju kolektīva „Skabardzēni” deju pedagoģe Rūta Lauce. Viņas horeografētā deja „Jumalo” konkursā ieguva 2. vietu. Lūk, viņas izjūtas: „Nav tādu dienu, kad neiedomātos par mūsu Artu. Viņas ēna nenoliedzami palīdz. Kaut neesmu ticīga, bet pašlaik nudien ticu, ka mums visiem ir šis enģelītis, kas palīdz, atbalsta un vienmēr tur īkšķus par visiem mūsu darbiem. Pēdējā laikā arvien vairāk ir sakritību un izjūtu, ka ir kāds, kas no augšas saka priekšā, ko darīt, vai arī dod zīmes, ka izdarīts pareizi. Laikā, kad tapa mana

konkursā augsti novērtētā deja, kā arī konkursa dienā jutu, ka Arta ir līdzās un raida labas domas.”

“ Nevar horeogrāfiem liegt izmantot publicētu mūziku, bet to var darīt savās mājās, nevirzot dejas uz skatēm.

Rūta visus skolas gadus nodejojusi „Skabardzēnos”, jau kopš 9. klases iekļāvusies Artas izaudzinātājā un izveidotajā palīgu jeb labo roku komandā. Pašlaik studē RPIVA par deju un ritmikas skolotāju, deju TDA „Zalktis”. Dejas mēģinājusi radīt jau skolas laikā, saglabājusies burtnīca ar vairākiem deju uzmetumiem, bet neviens no tiem nav pabeigts. Jau-

tāju – kāpēc? „Katru reizi apstājos pie pusotras minūtes – un viss, vairs domu un ideju nav. Tagad sapro-

tu, kāpēc tā bija. Skolotāja Arta allaž mēdza teikt, ka dejai ir jāpiedzimst. Es tad mēģināju domāt tā, lai smukāk. Ar „Jumalo” bija savādāk. Šī deja man tiešām dzima. Tā augs un to loloju vairākus mēnešus. Tāpēc arī tik labs rezultāts.”

Noslēgumā visiem uzrunātajiem horeogrāfiem jautāju, kādus viņi izlolo tu nākamās deju svētkus.

Rūta tos gaida ar satraukumu sirdī, jo pirmo reizi būs ne dejojā rindās, bet gan skolotāja. Repertuāru vērtē kā košu un raibu, bet ne vienkāršu. Skolotājs Mārtiņš apzinās, ka repertuāra apgūšanā liels darbs priekšā, jo tas nav no vieglajiem, bet laikam tas ir pareizi, jo „lieli svētki jānopelna ar lielu darbu”. A. Rūliete deju svētkus raksturo kā „skaistu notikumu bērniem, kas jau iepazīnuši šo svētku izjūtu. Daudziem tas būs kas nezināms, bet vilinošs. Repertuārs vienmēr kādam patiks, kādam – ne. Īpaši nepiemērotas šķiet 7.–9. klases dejas. Šie bērni, patiesībā jaunieši, ir pietiekami kustīgi un varoši, lai izdejotu savu dzīvesprieku un jaunību”.

Savukārt XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu

un deju svētku deju lieluzveduma režisore Inga Cipe tic, ka visai radošajai komandai, deju skolotājiem un dejojājiem noteikti izdosies pa dejas ceļu „līdz varavīksnei tikt” un tā jo krāšņa uzlēks un mirdzēs pie svētku debesīm.

P. S. Konkursa noslēgumā TDA „Zelta sietiņš” kā velti dalībniekiem izdejoja divus deju uzvedumus – „Mēs neapstāsimies” (izvirzīts XI Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku repertuāram, Raimonda Paula mūzika) un „Vienošanās”, kuras noslēguma vārdi lai paliek mūsu katra dvēselē:

Mēs visi kopā varam bez strīdiem Daugavu rakt –

Kā mātes rokas un tēva spēks,

Tā Latviju sargāšu es. ■

Kā personāla vadību īsteno izglītības iestādēs?

IK DAIGA KĻANSKA

Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija (RPIVA) rīkoja diskusiju „Personāla vadība: kompetences un izaicinājumi”, lai runātu par profesionālās bakalaura studiju programmas „Personāla vadība” konkurētspējas paaugstināšanu un nostiprinātu sadarbību ar darba devējiem. Profesionālās bakalaura studiju programmas „Personāla vadība” direktore Mg. sc. soc. **Ligita Āzena** atzina, ka augstskolā īstenoto studiju programmu var uzskatīt par unikālu, jo tai nav pārāk lielas konkurences ar citām Rīgas augstskolām, bet darba tirgū pieprasījums pēc personālvadības speciālistiem ir, turklāt prasības paaugstinās. „Mēs gribētu, lai mūsu topošie speciālisti būtu profesionāli, pārzinātu pasaules tendences un izprastu, vai tas, kas ir pieņemams pasaulē, ir derīgs un izmantojams arī Latvijā. Mums ir svarīgi zināt, kādas zināšanas un prasmes studentiem vēl nepieciešams attīstīt, lai viņi būtu pieprasīti speciālisti darba tirgū,” teica L. Āzena.

Diskusijā piedalījās arī lektore organizāciju psiholoģe Mg. psych. Dace Kiršteine, kura dalījās profesionālās personāla atlases pieredzē, Latvijas Organizāciju psihologu biedrības valdes priekšsēdētājs lektors Mg. psych. Reinis Lazda stāstīja par personāla vadības pētījumiem organizācijās, savukārt Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas izpilddirektore MBA Anita Sāne stāstīja, ka pasaulē patlaban modē ir talantu vadība.

Pedagogu talārizglītība jāplāno mērķtiecīgi

RPIVA Personāla nodaļas vadītāja, lektore Mg. psych. **Baiba Skrauce** diskusijas da-

RPIVA Personāla nodaļas vadītāja, lektore Mg. psych. **Baiba Skrauce** rosināja domāt par personālvadību izglītības iestādēs.

libniekiem piedāvāja tēmu „Personāla vadības īstenošana izglītības iestādēs”. Viņa uzsvēra, ka ir jārēķinās: katrā izglītības iestādē – no pirmsskolas līdz pat augstskolai – būs sava specifika. Turklāt atšķirīga personālvadības pieeja būs privātai izglītības iestādei un valsts vai pašvaldības izglītības iestādei, jo tā ir atkarīga no vienām un otrām izglītības iestādēm pieļaujamā un ieteiktā. Privātās izglītības iestādes var rīkoties brīvāk, kamēr valsts un pašvaldību izglītības iestāžu darbību reglamentē normatīvie akti. Tāpat kā citās iestādēs un uzņēmumos, arī izglītības iestādē personālvadības speciālists, ja vien tāds izglītības iestādē strādā, ir atbalsta sniedzējs, kura pienākums ir nodrošināt atbilstošas kvalifikācijas personālu visās iestādes darbības jomās. Personālvadības speciālists ir atbildīgs par personāla

profesionālo izaugsmi, lai iestāde varētu attīstīties. Ir svarīgi domāt par personālu ilgtermiņā, lai darbinieki būtu motivēti kvalitatīvi un rezultatīvi strādāt.

B. Skrauce stāstīja, ka RPIVA studiju programmas „Personāla vadība” studentiem ir prakse dažādās organizācijās, lai viņi gūtu priekšstatu par to, cik ļoti dažāda var būt procesu administrēšana no lietvedības līdz personālvadības funkcijām. Runājot par amata aprakstu, B. Skrauce sacīja, ka tādiem vajadzētu būt arī vispārīglītojošajās skolās, taču liela daļa organizāciju vadības studentu, sākot pētīt savus darba līgumus un amata aprakstus, konstatēja, ka amata apraksta nav, bet darba līgumos pienākumi ir uzskaitīti ļoti vispārīgi un nesakrīt ar realitāti.

Personāla atlase var notikt ārkārtīgi dažādi. Bieži vien vispārīglītojošā skolā, kur

Kā vispārīglītojošās skolās tiek īstenoti personāla vadības procesi?

	Process	Īstenotāja amats
1.	Personāla lietvedība	Lietvedis
2.	Personāla plānošana	Direktors / direktora vietnieks
3.	Personāla atlase	Direktors / direktora vietnieks
4.	Jaunā darbinieka ievadīšana darbā	Direktors / direktora vietnieks
5.	Personāla mācības (mācību sistēma, organizēšana, mācību rezultātu pielietojamība)	Direktora vietnieks mācību darbā
6.	Darba izpildes novērtēšanas vadība (organizēšana, vadīšana un rezultātu apkopošana, tālāko profesionālās meistarības pasākumu vadība)	Direktors/direktora vietnieks ?
7.	Darba motivācijas jautājumi	?????????

Baibas Skrauces veidotā tabula.

nav amata apraksta un iestādes vadītājam ir vispārīga, intuitīva izpratne par to, kādu pedagogu viņš vēlētos redzēt konkrētajā vakancē, tiek pieņemts subjektīvs lēmums par pedagoga pieņemšanu darbā. „Savukārt no tiesvedības viedokļa direktoram var nākties pretendēt, kuru viņš neizvēlējas, juridiski pamatot, kādiem kritērijiem pretendents neatbilda un kāpēc netika pieņemts darbā,” piebilda B. Skrauce.

Lektore uzsvēra, ka ne mazāk svarīgs jautājums ir personāla plānošana, jo ir nepieciešams pārzināt izglītības procesu, katrā izglītības iestādē ir jāpārzina katras izglītības pakāpes specifika. „Cilvēkam, kurš ir atbildīgs par personāla plānošanu, ir būtiski zināt, kādas kompetences ir nepieciešamas katrā amata veicējam. Nepietiks ar to, ka pateikties – mēs vēlamies šajā vakancē redzēt tādu pašu darbinieku, kāds bija iepriekšējais. Svarīgi ir definēt konkrētas kompetences, kādām cilvēkam ir jāpiemīt, lai viņš veiksmīgi varētu pildīt konkrētus darba pienākumus,” ieteica

B. Skrauce. Svarīga ir arī personāla plānošana ilgtermiņā, lai nebūtu vakancē.

Arī izglītības iestādēs ir jādomā par jauno pedagogu ievadīšanu darbā. „Ir skolas, kur tas notiek ļoti veiksmīgi. Tiek sekots jaunā skolotāja darba gaitām un nepieciešamības gadījumā sniegts padoms, atbalsts, konstruktīva kritika. Taču ir arī izglītības iestādes, kur jaunā skolotāja ievadīšana darbā ir sekundāra un skolas direktors paļaujas uz dabisko atlasīti: ja tiks galā, tad labi, ja netiks, tad viss tā arī paliek. No personālvadības viedokļa jauna darbinieka adaptācija kolektīvā notiks jebkurā gadījumā, tikai – cik ātri tas notiks, ja tiks sniegta atbalsta pasākumi vai ja tādu nebūs,” piebilda lektore.

Runājot par pedagogiem nepieciešamo profesionālo pilnveidi, B. Skrauce atgādināja, ka skolotājiem trīs gadu laikā ir jāapmeklē kursi 36 stundu apjomā. To var risināt formāli un var – mērķtiecīgi, izstrādājot plānu, kurā apzinātas katra skolotāja konkrētās zināšanu un prasmju vajadzības. Būtiski, lai pēc skolotāja atgriešanās no kursiem viņam būtu iespēja dalīties ar jauniegūto informāciju.

Vēl viens aspekts ir darba izpildes novērtējums. Ko darīt ar novērtējumu? Liela daļa respondentu, kad viņiem vaicā, kas ir mainījies pēc novērtēšanas, atbild – nekas. Kā šis formālās procedūras pārvērst lietderīgā rīcībā? „Jā, godīgi atzišos, ka arī man tā ir problēma. Kad vadītājs satiekas ar saviem padotajiem, viņam gribas būt labam, taču, kad paskatās darba rezultātus, ir redzami trūkumi, kurus vajadzētu novērst. Vadītājam ir jāmeklē efektīvāks veids, kā panākt vēlamo rezultātu. Rīkojot

darbinieku aptaujas, ir jābūt konkrētam mērķim, kā tiks izmantoti iegūtie rezultāti, kā tos izmantos organizācijas darba uzlabošanai.

B. Skrauce pauda satraukumu par pedagogu un akadēmiskā personāla novecošanu. Jauni cilvēki vairāku iemeslu dēļ nebūt tik strauji izglītības iestādēs neienāk. Organizēt pārmaiņas kolektīvos ir vieglāk, ja kolektīvs ir gados jaunāks. Taču vienlaikus arī pieredzējušo kolēģu ieguldījumu nedrīkst noniecināt – to ir vērts ņemt vērā.

Personāla vadības process vispārīglītojošajās skolās – direktoru rokās

B. Skrauce atzina, ka vispārīglītojošajās skolās praktiski nav personālvadības speciālistu. Visus personāla vadības procesa jautājumus risina un lēmumu pieņem skolas direktors vai viņa vietnieks, izņemot personāla lietvedību, par ko skolā ir atbildīgs lietvedis. B. Skrauce rosināja domāt par to, cik kompetents skolas direktors vai viņa vietnieks ir personāla atlases jautājumos. „Tajā pašā laikā es neapgalvoju, ka modelis, kas ir patlaban, ir slikts, iespējams, ka tajā nevajag iejaukties un tieši skolas direktors vai viņa vietnieks ar savu pieredzi spēj objektīvi izvēlēties labāko no pedagogiem. Jautājums ir par to, vai patlaban pietiek ar esošo kapacitāti,” piebilda B. Skrauce.

Diskusijas rezultātā tika gūts apstiprinājums, ka izglītības iestādes vadītājiem ir ļoti nepieciešamas personāla vadības zināšanas. Tāpēc RPIVA plāno organizēt kursu „Personāla vadība izglītības iestādēs”, kuru mērķauditorija ir izglītības iestāžu vadītāji un viņu vietnieki. ■

RPIVA profesionālās bakalaura studiju programmas „Personāla vadība” direktore Mg. sc. soc. **Ligita Āzena** (priekšplānā) kopā ar diskusijas dalībniekiem ieklausās atziņās par profesionālu personāla vadību.

ABONĒ

laikrakstu „Izglītība un Kultūra” 2014. gadam

un papildus bez maksas
saņem to elektroniski savā e-pastā!

Abonēšanas cena 10 mēnešiem – EUR 54,78

Abonējiet jebkurā „Latvijas pasta” nodaļā vai arī ar redakcijas starpniecību, atsūtīt maksātāja rekvizītus un laikraksta piegādes adresi uz e-pastu info@izglitiba-kultura.lv!

Ja esat jau abonējuši iespiesto laikrakstu un vēlaties papildus bez maksas saņemt to elektroniski, aicinām nosūtīt jūsu izglītības iestādes nosaukumu un e-pasta adresi uz mūsu e-pastu info@izglitiba-kultura.lv

PASĀKUMI

23. februārī

Rīgas skolēnu pili notiks Rīgas un Piedaugavas dziedātāju konkurss

26. februārī

Rēzeknes novada Sprūžvevas kultūras namā plkst. 10.00 notiks Ziemeļlatgales tradicionālās deju, kadriņu un dvieļu deju konkursi

RĪGA | 2014

EIROPAS KULTŪRAS GALVASPILSĒTA
EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

1.–9. martā

Siguldas sporta bāzēs un kultūras iestādēs notiks Ziemas festivāls

15.–16. martā

Latvijas Universitātes Lielajā aulā notiks koncerts „Amber Songs”: tiks atskaņotas Valda Muktupāvela atlasītas latviešu tautasdziesmas dažādu valstu komponistu apdarē

14. martā – 27. aprīlī

Rīgas Mākslas telpā notiks starptautiska mākslas izstāde „Re: visited”. Izstādē tiks eksponēti dažādu starptautisku atzinību guvušu mākslinieku darbi, atlasīti pēdējo divu gadu nozīmīgākajās mākslas biennālēs ārvalstīs (Venēcijas mākslas biennālē, Berlīnes laikmetīgās mākslas biennālē, Eiropas mākslas biennālē „Manifesta” u. c.). Papildu infor-

mācija: www.riga2014.org/visited

31. martā, 17., 19., 20. aprīlī

Lielajā ģildē notiks piektais profesionālā pūtēju orķestra „Rīga” rīkotais pavasara festivāls „WIND-STREAM 2014” Baha zīmē ar devīzi „Mosties un atceries, dzirdi un baudi!”. Plašāka informācija: www.riga2014.org/windstream

IZSTĀDES

4. februārī – 4. martā

Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolā (Graudu ielā 59) 1. un 2. stāva izstāžu zālēs ir apskatāma Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskolas jauno mākslinieku darbu ekspozīcija

19. februārī – 23. martā

Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā apskatāma izstāde „Lapas zaļas, dzeltenas un sārtas...”. Tajā var uzzināt, kādi pigmenti piedod lapām dažādu krāsu un kāda ir to nozīme augā, galvenokārt fotosintēzes norisē

27. februārī

Klubā „Nabaklab”, Latvijas Universitātē un radio „Naba” projekta „Rīga-Punkts” ietvaros notiks dažādi ar zinātņi saistīti pasākumi, tostarp sarunu cikls ar zinātniekiem „Zinātnes kafējnīcas”. Būs iespēja klātienē satikt kādu zinātnieku un uzdot viņam jebkuru interesējošu jautājumu. „Zinātnes kafējnīcu” mērķis ir raisīt brīvu diskusiju neformālā vidē par

sabiedrību interesējošiem zinātnes jautājumiem

SEMINĀRI UN KURSI

20. februārī

Vaiņodes vidusskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts pedagogu profesionālās pilnveides kurss

21. februārī

Vaiņodes vidusskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts seminārs 10. klases skolēniem un viņu vecākiem

26. februārī

Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžā Zeiferta ielā 2 tiks organizēts seminārs profesionālās izglītības iestāžu direktoriem vietniekiem audzināšanas darbā un pulciņu skolotājiem, gatavojoties radošajam pasākumam „Dabas ritums” Zemgales vēsturiskajā novadā

26.–28. februārī

VISC Strūgu ielā 4 Rīgā tiks organizēti kursu bērnu nometņu vadītājiem bez pieredzes „Bērnu nometņu vadīšanas un organizēšanas metodika” (72 stundas)

28. februārī

Merķeļa ielā 11 Rīgā plkst. 10.00 notiks seminārs vispārīglītojošo skolu speciālajiem pedagogiem

1. martā

Talsu sākumskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts pedagogu profesionālās pilnveides kurss

4. martā

Rīgas Ostvalda vidus-

skolā Dammes ielā 20 plkst. 13.00–17.00 notiks sākumskolas krievu valodas (dzimtās) skolotāju seminārs

5.–7. martā

VISC Strūgu ielā 4 Rīgā notiks kursu bērnu nometņu vadītājiem ar pieredzi „Bērnu nometņu vadīšanas un organizēšanas kompetenču pilnveide” (36 stundas)

6. martā

VISC plkst. 10.00 tiešsaistē notiks seminārs izglītības pārvalžu speciālistiem par valsts pārbauzījumu norisi 2013./2014. mācību gadā

LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē notiks seminārs ģeogrāfijas skolotājiem

Liepājas 15. vidusskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts pedagogu profesionālās pilnveides kurss

7. martā

Liepājas Vakara (maiņu) vidusskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts pedagogu profesionālās pilnveides kurss „Pozitīvas attieksmes mācīšana izglītības iestādē, tās metodoloģiskie aspekti”

8. martā

Talsu sākumskolā notiks Kaspara Bikšes vadīts pedagogu profesionālās pilnveides kurss

10. martā

Strūgu ielā 4 Rīgā notiks latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju seminārs

Kaspara Bikšes semināri februārī un martā, kā arī skolēnu pavasara brīvdienų laikā (daļēji).

Semināru izmaksas pēc abpusējas vienošanās.

Skolotājiem:

- ♦ „Matriarhāta fenomens izglītības iestādē”
- ♦ „Hiperstress pedagogiskajā vidē, tā profilakses iespējas”
- ♦ „Zīmējumi, švīkājumi un rokkraksts – ko tas liecina par personu”
- ♦ „Upura un tirāna koeksistences fenomens”
- ♦ „Prāta disciplinēšanas tehnikas”
- ♦ „Pedagoga harizmas fenomens”
- ♦ „Afirmāciju un mandalu fenomens, tā ietekme uz personas uzvedību”
- ♦ „Vingrinājumi labizjūtas un labsajūtas veicināšanai”

♦ „Pozitīvas attieksmes mācīšana izglītības iestādē, tās metodoloģiskie aspekti”

♦ „Individuāla pieeja darbā ar talantīgajiem audzēkņiem un bērniem ar mācīšanās grūtībām”

♦ „Izglītojamo uzvedība, tās darba organizācija”

♦ „Labvēlīgas psiholoģiskās vides veidošana izglītības iestādē”

♦ „Iemācītais optimisms”

♦ „Efektīvas mācīšanās pamati”

♦ „Mobings izglītības iestādē, tā novēršanas iespējas”

♦ „Krāsas, to ietekme uz cilvēka uzvedību”

♦ „Līdzsvara un miera veidošanas stratēģijas”

♦ „Ķermeņa psihoterapija”

♦ „Konstruktīvais un destruktīvais pedagoga priekšstats”

♦ „Pusaudžu un četrdesmitgadnieku vecumposma krīzes koeksistence”

♦ „Pašmotivācijas fenomens”

♦ Interaktīva spēle „Draudzīga kolektīva veidošana un tā saliedēšana” (vecāko klašu skolēni kopā ar skolotājiem)

Izglītojamo vecākiem:

♦ „Kā ar bērnu sarunāties par skolu un dzīvi?”

♦ „Pusaudžu krīzes vecumposma attīstības īpatnības”

♦ Lekcija „Kā dzīvosim tālāk?” (pusaudži kopā ar vecākiem)

Izglītojamajiem:

♦ „Kā sevi iedvesmot pozitīvai dzīvei?”

♦ „Pašmotivācijas bezgalīgās iespējas”

♦ Interaktīva spēle „Draudzīga kolektīva veidošana un tā saliedēšana” (kopā ar skolotājiem)

Skolotāju, bibliotekāru, sociālo un kultūras, kā arī pašvaldības darbinieku, izglītojamo vecāku un citu interesentu vasaras personības pilnveides un atpūtas nometne Upeslejās, Viļņā, Klaipēdā un Liepājā:

♦ 3., 4. un 5. jūnijā;

♦ 9., 10. un 11. jūnijā;

♦ 16., 17. un 18. jūnijā;

♦ 19., 20. un 21. jūnijā;

♦ 25., 26. un 27. jūnijā;

♦ 30. jūnijā, 1. un 2. jūlijā;

♦ augustā, no 4. līdz 28. datumam.

Sīkākas ziņas par iespējamajiem semināriem, nometnēm, lekcijām un praktiskajām treniņnodarbībām jūsu izglītības iestādē; bibliotekāriem, sociālajiem un kultūras darbiniekiem, pašvaldību iestāžu darbiniekiem, kā arī citiem interesentiem: **28320454, izglitiba@gmail.com**.

Sīkāk: www.pedagogs.lv

